WERSJA ZANONIMIZOWANA

Sygn. akt VIII C 4553/25

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2026 r.

Wpisano do rejestru
Trybunału Sprawiedliwości pod numerem 137315
Luksemburg, dnia 11. 06. 2026 Sekretarz, z upoważnienia
Faks/E-mail: 10/06/26
Wpłynęło dnia: .....
Maria Siekierzyńska
administratorka

Sąd Okręgowy w Krakowie, VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia (del.) Tomasz Partyk

Protokolant: osobiście

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2026 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B.T. i K.T.

przeciwko Raiffeisen Bank (...)

o zapłatę

p o s t a n a w i a :

I. na podstawie art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

1. „czy art. 169 ust. 1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, art. 38 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 i 2 dyrektywy 93/13, a także zasady skuteczności i pewności prawa, stoją na przeszkodzie wykładni sądowej uregulowania krajowego, zgodnie z którą przedawnienie roszczenia konsumenta z tytułu zwrotu pieniężnych świadczeń nienależnych spełnionych na rzecz przedsiębiorcy w wykonaniu nieważnej umowy rozpoczyna swój bieg z chwilą całkowitego wykonania tej umowy, jeżeli w czasie, w którym nie nastąpił jeszcze termin przedawnienia tego roszczenia, liczony od chwili całkowitego wykonania tej umowy, konsument mógł z łatwością powziąć wiedzę o tym, że umowa zawiera postanowienia niedozwolone i uzyskać pomoc prawną w tym przedmiocie";
2. w razie przeczącej odpowiedzi na pytanie pierwsze – „czy art. 169 ust. 1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, art. 38 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 i 2 dyrektywy 93/13, a także zasady skuteczności

i pewności prawa, stoją na przeszkodzie wykładni sądowej uregulowania krajowego, zgodnie z którą przedawnienie roszczenia konsumenta z tytułu zwrotu pieniężnych świadczeń nienależnych spełnionych na rzecz przedsiębiorcy w wykonaniu nieważnej umowy rozpoczyna swój bieg z chwilą, w której z uwagi na nagłośnienie medialne odnoszące się w sposób ogólny do umów podobnych do tej, jaką zawarł konsument występujący z przedmiotowym roszczeniem, konsument ten mógł z łatwością powziąć wiedzę o tym, że umowa zawiera postanowienia niedozwolone i uzyskać pomoc prawną w tym przedmiocie";

3. w razie przeczącej odpowiedzi na pytanie pierwsze i drugie – „czy art. 169 ust. 1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, art. 38 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 i 2 dyrektywy 93/13, a także zasady skuteczności i pewności prawa obligują Sąd do przyjęcia wykładni sądowej uregulowania krajowego, zgodnie z którą termin przedawnienia roszczenia konsumenta z tytułu zwrotu pieniężnych świadczeń nienależnych spełnionych na rzecz przedsiębiorcy w wykonaniu nieważnej umowy rozpoczyna swój bieg dopiero w dniu, w którym zgodnie z deklaracją konsumenta uzyskał on informację o tym, że umowa zawiera postanowienia niedozwolone i uzyskał pomoc prawną w tym przedmiocie, bez względu na to, po jakim czasie od całkowitego wykonania spornej umowy konsument uzyskał przedmiotową informację i pomoc prawną, i w oderwaniu od przyczyn wcześniejszego nieuzyskania tej informacji i pomocy prawnej, a także realnej możliwości ich wcześniejszego uzyskania";

II. na podstawie art. 177 § 1 pkt 3^1 k.p.c. zawiesić postępowanie do czasu zakończenia postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przedmiocie pytań prejudycjalnych przedstawionych w punkcie I postanowienia.

WERSJA ZANONIMIZOWANA

Sygn. akt VIII C 4553/25

UZASADNIENIE

A. **Sąd odsyłający**: Sąd Okręgowy w Krakowie, VIII Wydział Cywilny, Przewodniczący: Sędzia (del.) Tomasz Partyk, ul. Przy Rondzie 7, 31-547 Kraków, Rzeczpospolita Polska; e-mail: 1c@krakow.so.gov.pl

B. **Strona powodowa**: (...)
Pełnomocnik: (...)

C. **Strona pozwana**: (...)
Pełnomocnik: (...)

Stanowiska stron postępowania i przedmiot sporu:

1. W pozwie z dnia 30 grudnia 2024 r. (data stempla pocztowego) powodowie B.T. i K.T. wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej Raiffeisen Bank (...), na rzecz powódki B.T. kwoty 52.330,57 zł oraz 74.209,17 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności liczonymi od dnia 14 grudnia 2024 r. do dnia zapłaty oraz na rzecz powoda K.T. kwoty 52.330,57 zł oraz 74.209,17 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności liczonymi od dnia 14 grudnia 2024 r. do dnia zapłaty. Wnieśli również o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów postepowania wraz z należnymi odsetkami.
Powództwo zostało oparte na następujących podstawach:
   - strony łączy umowa kredytu waloryzowanego kursem CHF, umowa ma charakter konsumencki, a jej postanowienia nie były wynikiem indywidualnych uzgodnień, zawarte w umowie klauzule waloryzacyjne (przeliczeniowe) są abuzywne i nie ma możliwości zastąpienia postanowień niedozwolonych przepisami dyspozytywnymi, a eliminacja ich z umowy powoduje, że umowa nie może dalej obowiązywać,
   - wobec nieważności umowy Bank powinien zwrócić wszystko to, co otrzymał w wykonaniu tej umowy, podstawę prawną roszczenia stanowią przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu wskutek spełnienia świadczenia nienależnego, kwota objęta żądaniem pozwu obejmuje po 52.330,57 zł oraz 74.209,17 CHF na rzecz każdego z powodów.
2. W odpowiedzi na pozew strona pozwana Raiffeisen Bank (...) domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu. Strona pozwana

podniosła między innymi zarzut przedawnienia roszczenia podnosząc, że powodowie dokonali całkowitej spłaty kredytu 11 kwietnia 2011 r.

3. W dalszym toku postępowania strony podtrzymały stanowiska w sprawie.

Stan faktyczny sprawy:

4. Powodowie B.T. i K.T. dnia 20 października 2006 r. złożyli wniosek o udzielenie im kredytu w kwocie 370.000,00 zł, w walucie CHF, na okres 360 miesięcy.
   Dowód: *wniosek kredytowy (k. 112)*
5. W dniu 20 listopada 2006 r. Raiffeisen Bank (...) jako kredytodawca oraz B.T. i K.T. jako kredytobiorcy zawarli umowę kredytu mieszkaniowego (...). Zgodnie z umową Bank udzielił kredytu w kwocie 160.391,00 CHF. Kredyt został udzielony na okres od 20 listopada 2006 r. do 18 listopada 2036 r. Kredyt był przeznaczony na sfinansowanie zakupu nieruchomości - spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego. Strony umowy postanowiły, że w przypadku kredytu udzielonego w walucie obcej CHF/EUR/USD kwota kredytu zostanie wypłacona w złotych wg. kursu kupna dla danej waluty, zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia kredytu/transzy Tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych w Raiffeisen Bank (...) (§ 2 ust. 1 umowy). W przypadku kredytu udzielonego w CHF/EUR/USD kapitał, odsetki oraz inne zobowiązania z tytułu kredytu poza wymienionymi w § 3 ust.1 umowy, wyrażone w walucie obcej, spłacane będą w złotych, jako równowartość kwoty (podanej w walucie) przeliczonej: wg. kursu sprzedaży waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu spłaty zobowiązania określonym w harmonogramie, o którym mowa w ust.1 powyżej, Tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych w Raiffeisen Bank (...) w przypadku wpłat dokonanych przed tym terminem lub w tym terminie, wg. kursu sprzedaży waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu wpływu środków na rachunek wskazany w §2 ust. 16 umowy tabelą kursów walut dla produktów hipotecznych w Raiffeisen Bank (...) w przypadku wpłat dokonanych po dniu, określonym w harmonogramie, o którym mowa w ust. 1 powyżej. (§ 10 ust. 4 umowy).
   Dowód: *umowa kredytu (k. 39-44)*
6. Aneksem do umowy kredytu zawartym w dniu 22 lutego 2011 r. strony wprowadziły w szczególności możliwość spłacania kredytu wprost w walucie CHF.
   Dowód: *aneks nr 1 (k. 138)*

7. Umowa, której dotyczy niniejsze postępowanie nie miała związku z działalnością zawodową ani gospodarczą kredytobiorców. Mieszkanie, które powodowie nabyli za środki z kredytu służyło zaspokajaniu przez nich potrzeb mieszkaniowych. Nie było przedmiotem wynajmu. Umowa nie była wynikiem indywidualnych uzgodnień. Kredytobiorcy otrzymali do podpisania przygotowaną wcześniej umowę sporządzoną przez Bank.

   Dowód: *zeznania powodów (k. 185-197, 218-219)*

8. Kredyt został uruchomiony a Bank dokonał wypłaty kwoty łącznie 375.820,26 zł. Tytułem spłaty rat kapitałowo-odsetkowych kredytu w okresie do dnia zawarcia umowy do dnia 11 kwietnia 2011 r. powodowie uiścili na rzecz Banku kwotę łącznie 104.661,14 zł oraz 147.183,98 CHF. Kredyt został spłacony w całości w dniu 11 kwietnia 2011 r. Wszelkie płatności były dokonywane przez powodów z ich majątku wspólnego.

   Dowód: *zaświadczenie z Banku (k. 50-52).*

9. Kredyt został przez powodów spłacony w całości w 2011 r. O tym, że umowa kredytowa może zawierać niedozwolone postanowienia i być dotknięta nieważnością powodowie dowiedzieli się na początku 2021 r. Już wtedy korzystali z pomocy prawnej (świadczonej przez tę samą Kancelarię co w obecnym procesie). Powodowie w marcu 2021 r. wnieśli do Sądu Okręgowego w Warszawie pozew przeciwko Raiffeisen Bank (...) o zapłatę; postępowanie zostało zarejestrowane pod sygn. akt (...), jednak pozew ten został zwrócony zarządzeniem z dnia 9 listopada 2021 r. wobec nieusunięcia braków formalnych, zaś postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie (...), zażalenie na przedmiotowe zarządzenie zostało oddalone.

   Dowody: *zeznania powodów (k. 185-197, 218-219), kopie zarządzeń i postanowienia (k. 227-231)*

10. Pismem z dnia 27 stycznia 2021 r. powodowie złożyli do Banku reklamację, wskakując, że umowa zawiera klauzule abuzywne i wzywając do zwrotu dokonanej nadpłaty wyliczonej na kwotę 126.220 zł. Następnie pismem z dnia 23 marca 2021 r. powodowie wezwali Bank do zapłaty kwoty 147.183,98 CHF , w terminie 7 dni. Strona pozwana w odpowiedzi na powyższe pisma wskazała, że w jej ocenie umowa jest ważna i nie jest dotknięta abuzywnością.

    Dowody: *pisma stron (k. 46-49)*

11. Powodowie pismem z dnia 13 grudnia 2024 r., doręczonym stronie pozwanej w dniu 17 grudnia 2024 r., złożyli oświadczenie o potrąceniu wierzytelności przysługującej im z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w łącznej kwocie 40.168,81 zł i 55.676,07 CHF

z wierzytelnością Raiffeisen Bank (...) o zwrot kwoty wypłaconego kapitału, tj. 375.820,26 zł.

Dowód: *oświadczenie o potrąceniu z potwierdzeniem nadania oraz wydrukiem śledzenia przesyłki (k. 56-58)*

12. Powodowie w dniu 10 grudnia 2024 r. złożyli oświadczenie, w którym wskazali, że nie chcą związać się abuzywnymi postanowieniami umowy oraz godzą się na stwierdzenie nieważności tej umowy.

Dowód: *oświadczenie powodów wraz z pouczeniem (k. 58-59)*

Właściwe przepisy prawa

13. Art. 169 ust. 1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U.2004.90.864/2): Dążąc do popierania interesów konsumentów i zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, Unia przyczynia się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i interesów gospodarczych konsumentów, jak również wspierania ich prawa do informacji, edukacji i organizowania się w celu zachowania ich interesów.
14. Art. 38 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz.U.UE.C.2007.303.1): Zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów w politykach Unii.
15. Art. Art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.UE.L.1993.95.29; dalej jako Dyrektywa 93/13): Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.
16. Art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13: Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów Państwa Członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami.
17. Art. 7 ust. 2 Dyrektywy 93/13: Środki określone w ust. 1 obejmują postanowienia, według których osoby i organizacje mające uzasadniony interes na mocy prawa krajowego, związany z ochroną konsumentów, będą mogły wszcząć postępowanie zgodnie z właściwym prawem krajowym przed sądami lub przed organami administracyjnymi mającymi odpowiednie kwalifikacje do decydowania, czy warunki umowy sporządzone do celów ogólnego wykorzystania są nieuczciwe; co umożliwi powyższym osobom i

organizacjom podjęcie stosownych i skutecznych środków w celu zapobieżenia dalszemu stosowaniu takich warunków.

18. Art. 117 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jednolity: Dz.U.2025.1071; dalej jako: k.c.): Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu.
19. Art. 117 § 2 k.c.: Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne.
20. Art. 118 k.c. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 9 lipca 2018 r.): Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.
21. Art. 118 k.c. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 8 lipca 2018 r.): Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.
22. Art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (weszła w życie z dniem 9 lipca 2018 r.): Do przysługujących konsumentowi roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, których terminy przedawnienia są określone w art. 118 i art. 125 § 1 ustawy zmienianej w art. 1 (to jest: k.c. – przypis Sądu), stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.
23. Art. 120 § 1 k.c.: Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniej możliwym terminie.

Potrzeba wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym

24. Roszczenia pieniężne podlegają przedawnieniu, również wtedy, gdy przysługują one konsumentowi przeciwko przedsiębiorcy.

25. Art. 120 § 1 k.c., a więc przepis prawa krajowego, w swojej istocie stoi na przeszkodzie manipulowaniu przez wierzyciela początkiem terminu przedawnienia. Jeżeli bowiem termin przedawnienia rozpoczyna swój bieg od zdarzenia prawnego, którego zaistnienie jest zależne od woli samego wierzyciela, to wierzyciel mógłby w istocie „w nieskończoność" wydłużać okres przedawnienia, samodzielnie i swobodnie decydując o dokonaniu czynności skutkującej początkiem biegu przedawnienia.
26. W wyroku z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawach połączonych C-698/18 i C-699/18 (ECLI:EU:C:2020:537) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w szczególności, iż artykuł 2 lit. b), art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, a także zasady równoważności, skuteczności i pewności prawa należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej uregulowania krajowego, zgodnie z którą powództwo o zwrot kwot nienależnie zapłaconych na podstawie nieuczciwego warunku w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą podlega trzyletniemu terminowi na jego wytoczenie, który zaczyna biec od dnia pełnego wykonania umowy, w przypadku gdy zakłada się, bez potrzeby weryfikacji, że w tym dniu konsument powinien był powziąć wiedzę o nieuczciwym charakterze spornego warunku lub w przypadku gdy w odniesieniu do podobnych powództw w prawie krajowym termin ten zaczyna biec od dnia ustalenia przez sąd okoliczności stanowiącej podstawę tych powództw. Uzasadniając przedmiotowy wyrok Trybunał wyjaśnił m.in., iż „*Mając na względzie tę okoliczność oraz to, że konsument znajduje się w gorszym położeniu niż przedsiębiorca, należy uznać, iż trzyletni termin na wytoczenie powództwa, który zaczyna biec od dnia pełnego wykonania umowy, nie może zapewnić konsumentowi skutecznej ochrony, ponieważ termin ten może upłynąć, zanim konsument poweźmie wiedzę o nieuczciwym charakterze warunku zawartego w tej umowie. Termin taki czyni zatem nadmiernie utrudnionym wykonywanie praw przyznanych konsumentowi przez dyrektywę 93/13*" (motyw 67).
27. Z kolei w wyroku z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie C-28/22 (ECLI:EU:C:2023:992) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w szczególności, iż artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że: stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą w następstwie uznania za nieważną umowy kredytu hipotecznego zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem z uwagi na zawarte w tej umowie nieuczciwe warunki termin przedawnienia roszczeń tego przedsiębiorcy

wynikających z nieważności rzeczonej umowy rozpoczyna bieg dopiero od dnia, w którym staje się ona trwale bezskuteczna, podczas gdy termin przedawnienia roszczeń tego konsumenta wynikających z nieważności tej umowy rozpoczyna bieg w chwili, w której dowiedział się on lub powinien dowiedzieć się o nieuczciwym charakterze warunku powodującego tę nieważność. Z uzasadnienia przedmiotowego wyroku Trybunału można wywnioskować m.in., że uznał on za własne stanowisko Sądu odsyłającego, wedle którego „*Co się tyczy terminu przedawnienia roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia, które przysługuje temu konsumentowi, sąd ten uściśla, że bieg tego terminu nie może rozpocząć się, zanim konsument dowiedział się lub, rozsądnie rzecz ujmując, powinien dowiedzieć się o niedozwolonym charakterze warunku*" (por. motywy 34, 59, 66, 75 uzasadnienia).

28. Na gruncie okoliczności niniejszej sprawy analiza przepisów prawa krajowego prowadzi Sąd do wykładni, wedle której w odniesieniu do wyprowadzanych z faktu nieważności umowy roszczeń majątkowych (pieniężnych), w szczególności o zwrot świadczeń nienależnych, konieczne jest zbadanie kwestii ich przedawnienia. Na gruncie art. 117 § 1 i 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Co do zasady termin przedawnienia rozpoczyna swój bieg z chwilą wymagalności świadczenia; jednakże stosownie do art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniej możliwym terminie.
29. Na gruncie wykładni prawa Unii przedstawionej przez Trybunał w powołanych wyżej wyrokach należy uznać, że roszczenie kredytobiorcy będącego konsumentem o zwrot spełnionych świadczeń powstaje w momencie, w którym dowiedział się on lub powinien się dowiedzieć o nieuczciwym charakterze warunku umownym powodującym nieważność całej umowy.
30. Na tym tle po stronie Sądu pojawiają się jednak wątpliwości co do prawidłowej wykładni przepisów prawa Unii.
31. Pierwsza z wykładni opiera się na założeniu, że początek biegu przedawnienia roszczeń konsumenta rozpoczyna swój bieg zawsze w chwili, w której uzyskał on pozytywną wiedzę o tym, że postanowienia umowy są dotknięte abuzywnością, zaś potencjalne wyeliminowanie przedmiotowych postanowień niedozwolonych z umowy spowoduje, że nie będzie mogła ona obowiązywać w ogóle, co zdeterminuje stwierdzenie jej nieważności w całości. Przy przyjęciu tego zapatrywania należałoby przyjąć, że dopóki konsument nie

zasięgnął odpowiedniej porady prawnej i nie powziął faktycznie stosownej wiedzy o możliwej wadliwości zawartej umowy, dopóty bieg przedawnienia roszczeń nie rozpoczął się. W sprawie niniejszej kredytobiorcy (konsumenci) będący powodami deklarują w swoich zeznaniach, że taką wiedzę powzięli na początku 2021 r. Biorąc pod uwagę, że powództwo w sprawie niniejszej zostało wniesione dnia 30 grudnia 2024 r., należałoby przyjąć na gruncie przytoczonej wykładni prawa, że roszczenie powodów nie uległo przedawnieniu.

32. Prawidłowość tej wykładni budzi jednak wątpliwości Sądu, ponieważ w istocie decyzja o zasięgnięciu przez powodów (konsumentów) porady prawnej w przedmiocie wadliwości prawnej zawartej przez nich umowy była działaniem zależnym wyłącznie od ich woli. Przyjęcie, że początek biegu przedawnienia roszczeń o zwrot nienależnego świadczenia spełnionego w wykonaniu nieważnej umowy, miałby być uzależniony jedynie od powzięcia przez konsumenta pozytywnej wiedzy o nieuczciwym charakterze postanowień umownych, tj. okoliczności leżących po stronie wierzyciela (choćby był on konsumentem) i nie podlegać żadnemu innemu limitowaniu, stwarzałoby oczywiste pole do nadużyć.
33. Co więcej jest faktem powszechnie wiadomym w Polsce, zwłaszcza w odniesieniu do osób, które zaciągnęły w przeszłości kredytu waloryzowane kursem franka szwajcarskiego, a więc znajdujących się w takiej sytuacji jak powodowie w sprawie niniejszej, że kwestia wadliwości umów dotyczących takich kredytów jest medialnie nagłośniona i powszechnie wiadoma co najmniej od października 2019 r., tj. od wydania wyroku Trybunału w sprawie C-260/18, a wiedza o powyższym jest powszechnie dostępna, w szczególności w Internecie, a także w innych środkach masowego przekazu.
34. Druga z wykładni, u której podstaw leżą założenia, które jawią się jako racjonalne i sprawiedliwe, a których wyrazem na gruncie prawa Polskiego jest przepis art. 120 § 1 k.c., skłania Sąd do przyjęcia, że prawo Unii nie sprzeciwia się możliwości przyjęcia, iż bieg terminu przedawnienia roszczeń konsumenta rozpoczyna się w istocie z chwilą całkowitego wykonania umowy. Za przyjęciem tego kierunku wykładni przemawia wzgląd na zasadę pewności prawa i stabilności obrotu.
35. Na gruncie tej koncepcji moment, w którym kredytobiorca dowiaduje się o nieuczciwym charakterze warunku umownego powodującym nieważność całej umowy podlega ocenie obiektywnej. Dla kwestii przedawnienia znaczenie ma bowiem w istocie ustalenie momentu, w którym konsument powinien się dowiedzieć o tym, że warunek umowny jest nieuczciwy, nie zaś momentu, w którym faktycznie powziął taką wiedzę, jeżeli w stosownym czasie zaniedbał – mimo możliwości – jej uzyskania. Oczywiście nie chodzi

tu o kwestię możliwości postawienia konsumentowi zarzutu, że nie podjął działań ukierunkowanych na weryfikację umowy kredytowej już na etapie jej zawierania. Konsument nie ma bowiem obowiązku weryfikowania umowy pod kątem jej abuzywności; przeciwnie ma prawo działać w zaufaniu do przedsiębiorcy, który skonstruował umowę. Jeżeli jednak umowa została wykonana w całości, to powstaje domniemanie faktyczne, iż konsument który dobrowolnie wykonał umowę w całości i nie kwestionował jej postanowień w całym okresie jej realizowania, nie uważał ich w okresie wykonywania tej umowy za nieuczciwe i wywołujące jego wątpliwości co do niewiążącego charakteru tych postanowień (czy też nieważności całej umowy). Jeżeli umowa zostaje wykonana w całości, to dochodzi do wygaśnięcia zobowiązań umownych stron na skutek ich spełnienia. Z praktycznego punktu widzenia strony umowy mają realny interes w zastanawianiu się nad skutecznością postanowień umownych do czasu jej wykonania. Na gruncie tego kierunku wykładni należałoby zatem stwierdzić, że strony umowy „powinny" dowiedzieć się o niedozwolonym charakterze warunków umownych w czasie jej wykonywania, a więc najpóźniej w chwili spełnienia ostatniego ciążącego na nich zobowiązania umownego (w szczególności w kontekście umowy kredytu – spłaty kredytu w całości). Oczywiście nie można wykluczyć, że konsument faktycznie dowie się o abuzywnym charakterze postanowień umowy dopiero później, już po wykonaniu zobowiązań w całości. Jednakże faktyczne uzyskanie takiej wiedzy już po definitywnym wykonaniu umowy nie zmienia oceny, że fakt ten nastąpił później niż „powinien". Każdy uczestnik obrotu prawnego „powinien" bowiem zastanawiać się nad swoją sytuacją prawną, w tym treścią łączących go umów, w czasie adekwatnym. W przypadku umów jest to czas ich wykonywania.

36. Zatem na gruncie przedstawionej drugiej koncepcji interpretacji prawa Unii w przypadku umów kredytowych wykonanych przez kredytobiorcę w całości, należy przyjąć, że termin przedawnienia roszczeń konsumenta rozpoczyna się najpóźniej z chwilą całkowitego wykonania umowy.
37. Zarazem, przy uwzględnieniu tego, że jak wskazano, wiedza o wadliwości umów kredytów waloryzowanych kursem franka szwajcarskiego jest w Polsce szeroko rozpowszechniona co najmniej od końca 2019 r., brak podejmowania przez konsumenta aktywności ukierunkowanej na weryfikację własnej sytuacji prawnej i zwlekanie z zasięgnięciem porady prawnej przez kilka kolejnych lat, jawi się jako trudne do usprawiedliwienia.
38. Trzecia z wykładni, będąca swoistym rozwiązaniem pośrednim między dwiema wyżej przedstawionymi, zasadza się na założeniu, że bieg terminu przedawnienia roszczeń

konsumenta rozpoczyna się z chwilą, w której z uwagi na nagłośnienie medialne odnoszące się w sposób generalny do umów podobnych do tej, jaką zawarł konsument występujący z przedmiotowym roszczenie, konsument ten mógł z łatwością powziąć wiedzę o tym, że umowa zawiera postanowienia niedozwolone i uzyskać pomoc prawną w tym przedmiocie. Jak już wskazano, w Polsce wiedza ta jest szeroko rozpowszechniona i z łatwością dostępna w środkach masowego przekazu, w szczególności w Internecie, co najmniej od października 2019 r.

39. Przedmiotowy kierunek wykładni niewątpliwie limituje ryzyko, jakie generuje pierwsza z przedstawionych koncepcji interpretacji prawa Unii, tj. uzależnienia początku terminu biegu przedawnienia wyłącznie od woli wierzyciela. Odwołuje się do zjawiska, które można dość jednoznacznie umiejscowić w czasie, tj. medialnego nagłośnienia problematyki wadliwości umów kredytów waloryzowanych kursem franka szwajcarskiego, które szczególnie nasiliło się od października 2019 r. Z drugiej jednak strony taki tok rozumowania w znacznym stopniu odrywa początek biegu przedawnienia od indywidualnych i konkretnych okoliczności danej sprawy, w szczególności związanych z faktem całkowitego wykonania umowy oraz naturalnego w świetle doświadczenia życiowego mechanizmu analizowania własnej sytuacji prawnej w czasie, gdy sytuacja ta ma miejsce (tu: w czasie wykonywania umowy).

Podsumowanie

40. Sąd przedstawił trzy konkurencyjne i wzajemnie wykluczające się kierunki wykładni prawa Unii na gruncie problematyki stosowania przepisów prawa krajowego w zakresie początku biegu przedawnienia roszczeń konsumenta związanych ze zwrotem świadczeń nienależnych, spełnionych w wykonaniu umowy, której postanowienia okazały się abuzywne, co skutkowało koniecznością stwierdzenia nieważności umowy w całości.
41. Rozstrzygnięcie wątpliwości odnośnie do tego, który z przedmiotowych kierunków wykładni prawa Unii jest właściwy, wymaga rozstrzygnięcia przez Trybunał. Zarazem uzyskanie odpowiedzi na przedmiotowe pytanie ma fundamentalne znaczenie dla kierunku rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.
42. Układ zredagowanych przez Sąd pytań prejudycjalnych odwołuje się do celowości udzielania odpowiedzi na kolejne z nich jedynie w przypadku, gdyby odpowiedź na pytanie poprzedzające okazała się negatywna.

43. Pierwsze pytanie prejudycjalne odnosi się do kierunku wykładni prawa Unii, zgodnie z którym przedawnienie roszczenia konsumenta z tytułu zwrotu pieniężnych świadczeń nienależnych spełnionych na rzecz przedsiębiorcy w wykonaniu nieważnej umowy rozpoczyna swój bieg z chwilą całkowitego wykonania tej umowy. W pytaniu tym uwzględniono okoliczność, iż w czasie, w którym termin przedawnienia takiego roszczenia liczony od chwili całkowitego wykonania tej umowy jeszcze nie nastąpił, konsument mógł z łatwością powziąć wiedzę o tym, że umowa zawiera postanowienia niedozwolone i uzyskać pomoc prawną w tym przedmiocie. Pozytywna odpowiedź na to pytanie będzie wystarczająca dla rozstrzygnięcia sprawy, ponieważ potwierdzi, że zastosowanie przez Sąd wykładni prawa krajowego, ku której się skłania, nie jest sprzeczne z prawem Unii.
44. Potrzeba udzielenia przez Trybunał odpowiedzi na drugie z zadanych pytań prejudycjalnych zaktualizuje się pod warunkiem, że odpowiedź na pierwsze z nich okaże się przecząca (negatywna). W takim przypadku rozważenia wymaga bowiem kierunek wykładni prawa Unii, wedle którego przedawnienie roszczeń konsumenta z tytułu zwrotu pieniężnych świadczeń nienależnych spełnionych na rzecz przedsiębiorcy w wykonaniu nieważnej umowy rozpoczyna swój bieg z chwilą, w której z uwagi na nagłośnienie medialne odnoszące się w sposób generalny do umów podobnych do tej, jaką zawarł konsument występujący z przedmiotowym roszczeniem, konsument ten mógł z łatwością powziąć wiedzę o tym, że umowa zawiera postanowienia niedozwolone i uzyskać pomoc prawną w tym przedmiocie.
45. Potrzeba udzielenia przez Trybunał odpowiedzi na trzecie z zadanych pytań prejudycjalnych zaktualizuje się jedynie pod warunkiem, że odpowiedź na pierwsze i drugie z nich okaże się przecząca (negatywna). Pozytywna odpowiedź Trybunału na to pytanie będzie wystarczająca dla rozstrzygnięcia sprawy, przy zastosowaniu przez Sąd wykładni prawa krajowego dostosowanej do wykładni prawa Unii wskazanej przez Trybunał.

Zawieszenie postępowania

46. Wobec zadania przez Sąd pytań prejudycjalnych Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej należało zawiesić postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 3^1 k.p.c.